

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р.Гжегоцький

“ ___ ” _____ 2019 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ**

**«УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ)»**

підготовки фахівців рівня вищої освіти - магістр

**галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація»,
Заочна форма навчання**

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
українознавства Протокол №1
від “30” серпня 2019 р.
Завідувач кафедри
доц. Єщенко Т.А. _____

Затверджено профільною
методичною комісією з
гуманітарних дисциплін
Протокол №1
від “30”_ серпня 2019 р.
Голова профільної методичної
комісії проф. Держко І. З. _____

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доц. Єщенко Тетяна Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТ : проф. Вінтонів Михайло Олексійович, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Київського педагогічного університету імені Бориса Грінченка

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 226 «Фармація»

освітньої програми *магістра* фармації

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: «Українська мова (за професійним спрямуванням)» Змістових модулів 1	3 кредитів / 90 год.	0	6	84	1 курс (2 семестр)	залік

Опис навчальної дисципліни (анотація) «Українська мова (за професійним спрямуванням)» як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови;

б) закладає основи фахової мови медика, з перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності;

в) продовжує формувати мовну компетенцію, комунікативні навички майбутніх спеціалістів та сприяє становленню національно свідомої особистості.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи сучасного професійного мовлення, медична термінологія, правила укладання фахової документації, культура наукової та професійної української мови, формування навичок і вмій з актуальних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (медичної термінології);

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є:

- засвоєння основоположних понять з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»;
- усвідомлення значимості державної мови в професійному спілкуванні;
- оволодіння основами фахової мови медика;
- опанування норм укладання медичних документів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результат навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні практичні проблеми і завдання в процесі навчання;
- *загальні*: здатність навчатися; здатність продукувати нові ідеї (творчість); здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до професійного (усного та письмового) спілкування фаховою мовою; здатність до безперервного навчання та саморозвитку, самостійної праці.
- *спеціальні (фахові, предметні)*: професійні знання, вміння та навички фахового спілкування, володіння вербальними та невербальними засобами вираження думки.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	Власне мовна компетентність	Знання базових мовознавчих понять, з основних розділів сучасної української літературної мови	Базові лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, орфографічні	Внутрішня потреба вивчати і спілкуватися в професійному середовищі українською мовою як рідною, державною	Досвід самостійної предметної діяльності – навчально-пізнавальної, аналітичної, синтетичної та ін., здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку
	Мовленнєві компетентності	Знання базових мовленнєвознавчих понять	Уміння використовувати засоби мови залежно від стилю мовлення; уміння редагувати власне та чуже мовлення	Здатність реалізувати задум у процесі мовленнєвої діяльності	Здатність до контролю, самоконтролю, результатів мовленнєвої діяльності
	Комунікативні компетентності	Знання мовних і немовних засобів і способів для висловлення думок, почуттів у різних сферах спілкування	Уміння доцільно використовувати засоби мови в практиці живого спілкування; уміння комунікативно виправдано добирати вербальні і	Здатність встановлювати і підтримувати контакт із співрозмовником, змінювати мовленнєву поведінку залежно від комунікативної ситуації	Досвід особистої відповідальності за власну комунікативну поведінку, вимогливість до свого мовлення

			невербальні засоби для формулювання думок		
--	--	--	---	--	--

Результати навчання:

1. Уміння застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.
2. Володіння термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками.
3. Аналіз доцільності використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.
4. Опанування усними та писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній діяльності лікаря.
5. Знання жанрових особливостей публічного виступу.
6. Здатність диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та ознайомитись з дистинктивними ознаками наукового медичного тексту.
7. Розвиток навичок укладання основних адміністративно-канцелярських та медичних документів, а також редагування перекладних текстів.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, 3 кредити ЄКТС.

Програма структурована у модулі:

Змістовий модуль 1.

Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків

Змістовий модуль 2.

Стильові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
Л		п	ла б.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення фармацевтів												

<p>Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.</p> <p>Тема 2. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.</p> <p>Тема 3. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної термінології.</p>		2		20							
<p>Тема 4. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.</p> <p>Тема 5. Морфологічний аспект медичної професійної мови.</p> <p>Тема 6. Синтаксичний аспект професійної мови медиків.</p>		1		20							
<p>Разом за змістовим модулем 1</p>		3		40							
<p>Змістовий модуль 2. Стильові особливості ділового та професійного спілкування. Культура публічного виступу</p>											

<p>Тема 1. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря.</p> <p>Тема 2. Публічний виступ та його жанри.</p> <p>Тема 3. Стилiстичний аспект фахової мови медичних працівників.</p>			1			22						
<p>Тема 4. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.</p> <p>Тема 5. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.</p> <p>Тема 6. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів.</p>			1			12						
<p>Тема 7. Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення. Підсумковий контроль (залік)</p>			1			10						
Разом за змістовим модулем 2			3			44						
Усього годин			6			84						

4. Теми лекцій (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

5. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

1.	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. Лексичний аспект професійної мови медиків. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української медичної термінології.	1
2	Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури. Морфологічний аспект медичної професійної мови. Синтаксичний аспект професійної мови медиків.	1
3	Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет лікаря. Публічний виступ та його жанри. Стилістичний аспект фахової мови медичних працівників.	1
4	Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.	1
5	Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів. Професійна документація медиків. Особливості її складання та оформлення.	1
6	Підсумковий модульний контроль.	1

7. Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Українська мова (за професійним спрямуванням) як навчальна дисципліна.	5
2.	Особливості використання лексичних одиниць у мовленні медиків.	5
3.	Сучасний стан і проблеми української медичної термінології.	10
4.	Типові помилки слововживання у мовленні лікарів.	10
5.	Особливості використання самостійних та службових частин мови в текстах ділових документів.	5
6.	Синтаксичні особливості текстів ділових паперів.	5
7.	Особливості спілкування медичних працівників у різних комунікативних ситуаціях.	5
8.	Усне спілкування у сфері професійної діяльності лікаря.	10
9.	Культура сприймання публічного виступу.	5
10.	Медична професійна мова в історії української літературної мови.	5
11.	Структура та види наукового тексту.	5
12.	Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	5
13.	Стандартизація медичної документації. Культура її оформлення і читання.	5
14.	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	4
	Разом	84

9. Індивідуальні завдання (не передбачені навчальним планом)

10. Завдання для самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота, яку студент виконує при підготовці до аудиторного заняття, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на позааудиторну самостійну роботу, контролюється на підсумковому занятті.

11. Методи навчання

При проведенні практичних занять використовуються такі методи навчання: *діагностування* (бесіда, спостереження, тестування, творчі та самостійні роботи); *інформування* (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, підсумковий тестовий модульний контроль); *самостійна робота* (дослідження наукових та інформаційних джерел); *практична робота* (виконання тренувальних вправ та завдань); *розвиток творчої діяльності* (здійснення мовних розвідок); *операційний метод* (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій).

12. Методи контролю

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усне опитування згідно з розробленими викладачем методичними вказівками;
- система тренувальних вправ і творчих завдань;
- блок тестових завдань;
- самостійна робота;
- написання наукових повідомлень та творчо-пошукових робіт.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення поточного контролю під час навчальних занять за 4-ри бальною (національною) шкалою). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

письмового мовлення з української мови (за професійним спрямуванням)

(з розрахунку не менше 200 слів тексту) – контрольна робота

Письмова робота оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв за стобальною шкалою:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою;
- помилки на те саме правило, але в різних словах вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі і не грубі помилки, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності вступника (перелік не грубих помилок визначається програмою з української мови).

Оцінка 5-ти бальна	Кількість помилок	Оцінка 5-ти бальна	Кількість помилок
«5»	-	«4»	5 грубих
	1 виправлення		5 грубих + 1 негруба
	2 виправлення		5 грубих + 2 негрубі
	3 виправлення		6
	1 негруба		6 грубих + 1 негруба
	1 негруба + 1 виправлення		6 грубих + 2 негрубі
	1 негруба + 2 виправлення		7 грубих
	1 негруба + 3 виправлення		7 грубих + 1 негруба
	1 груба		8 грубих
	1 груба + 1 виправлення		9 грубих
	1 груба + 2 виправлення		9 грубих + 1 негруба

	1 груба + 3 виправлення	«3»	10 грубих
	1 груба + 1 негруба		10 грубих + 1 негруба
	2 грубі		11 грубих
	2 грубі + 1 виправлення		12 грубих
	2 грубі + 1 негруба		12 грубих + 1 негруба
	3 грубі		13 грубих
	3 грубі + 1 виправлення		13 грубих + 1 негруба
	3 грубі + 2 виправлення	«2»	14 грубих
	3 грубі + 1 негруба		14 грубих + 1 негруба
	3 грубі + 2 негрубі		15 грубих
	4 грубі		16 грубих
	4 грубі + 1 виправлення		17 грубих
	4 грубі + 2 виправлення		18 грубих
	4 грубі + 1 негруба		19 грубих
	4 грубі + 2 негрубі		20 грубих і більше

«5» балів ставиться за бездоганно виконану роботу, при відсутності жодного виправлення.

До не грубих відносять такі помилки:

- у винятках усіх правил;
- у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;
- у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях: не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...);
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
- у заміні українських букв російськими.

За наявності у тексті більше п'яти поправок оцінка знижується на один бал.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання (залік)

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{СА \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200
4.97	199
4.95	198
4.92	197
4.9	196
4.87	195
4.85	194
4.82	193
4.8	192
4.77	191
4.75	190
4.72	189
4.7	188
4.67	187
4.65	186
4.62	185
4.6	184
4.57	183
4.52	181
4.5	180
4.47	179
4- бальна шкала	200- бальна шкала
4.45	178
4.42	177
4.4	176
4.37	175
4.35	174
4.32	173
4.3	172
4.27	171
4.24	170
4.22	169
4.19	168
4.17	167
4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161
3.99	160
3.97	159
3.94	158
4- бальна шкала	200- бальна шкала

3.92	157
3.89	156
3.87	155
3.84	154
3.82	153
3.79	152
3.77	151
3.74	150
3.72	149
3.7	148
3.67	147
3.65	146
3.62	145
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.5	140
3.47	139
3.45	138
3.42	137
3.4	136
4- бальна шкала	200- бальна шкала
3.37	135
3.35	134
3.32	133
3.3	132
3.27	131
3.25	130
3.22	129
3.2	128
3.17	127
3.15	126
3.12	125
3.1	124
3.07	123
3.02	121
3	120
Менше 3	Недос- татньо

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Методичним забезпеченням з вивчення дисципліни є презентації, тематичні таблиці до кожної теми, дошка, стаціонарні стенди, спеціалізовані підручники, словники та довідники, картки із завданнями для тестового контролю, методичні розробки для викладачів та методичні вказівки для студентів до практичних занять.

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням) : [навчальний посібник] / Р.Б. Голод, О.М. Мельничук, Л.І. Сілевич. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2013. – 212 с.
2. Караман С.О. Українська мова за професійним спрямуванням : [навчальний посібник для ВНЗ] / С.О. Караман, О.А. Копусь, В.І. Тихоша. – К. : Літера ЛТД, 2013. – 544 с.
3. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням : [підручник, за програмою МОН]. – 4-те видання / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К. : Алерта, 2014. – 696 с.
4. Шутак Л.Б. Культура усного спілкування медичного працівника : [навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2014. – 177 с.

Допоміжна

1. Бас-Кононенко О. В. Українська мова. Теорія, завдання, тести : [навч. посібник] / О. В. Бас-Кононенко, Л. П. Гнатюк. – К. : Знання, 2014. – 405 с.
2. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням : [навч. посібник] / Г. В. Козаченко. – К. : ВСВ «Медицина», 2013. – 336 с.
3. Левченко О.П. Науковий стиль: культура мовлення: [навчальний посібник] / О.П. Левченко. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 204 с.
4. Лисенко Н.О. Культура наукової мови: [навчальний посібник] / Н.О. Лисенко, Н.В. Піддубна, О.О. Тележкіна. – Х.: Тім Пабліш Груп, 2015. – 224 с.
5. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : [навч. посібник] / О. Р. Микитюк. – 2-ге вид., доповн. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – 440 с.
6. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 2013. – 360 с.
7. Тетарчук І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : [навчальний посібник для підготовки до іспитів] / І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 186 с.

8. Шутак Л.Б. Культура професійного спілкування: контрольні вправи і тестові завдання : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, А.В. Ткач, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2012. – 182 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stud24.ru/>.

2. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studopedia.info/>.

3. Культура писемного ділового мовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.linguistika.com.ua>.

4. Луковенко Т. Явище паронімії в українській мові [Електронний ресурс] / Т. Луковенко. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15353/1/27-123-126.pdf>.

5. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Українська медична термінологія в професійному спілкуванні. Лексико-стилістичні норми. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>.

6. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>.

7. Трач-Росоловська С. В. Недоліки в оформленні та веденні медичних карт стаціонарного та амбулаторного хворого та їх значення для судово-медичної практики [Електронний ресурс] / С. В. Трач-Росоловська // Шпитальна хірургія. – 2013. – №4. – С. 99-102. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/shpkhir_2013_4_28.pdf.

8. Туровська Л. В. Термінологія і мова спеціального призначення: зони перетину [Електронний ресурс] / Л. В. Туровська. – Режим доступу: <http://term.in.org/goods/15-1-1-1/category/id110/>